

Sygn. akt II PK 316/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 lipca 2013 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jerzy Kuźniar (przewodniczący)

SSN Józef Iwulski (sprawozdawca)

SSN Roman Kuczyński

w sprawie z powództwa J. J.

przeciwko Spółce Restrukturyzacji Kopalń S.A. w B. [...] o zadośćuczynienie za utracone zdrowie w związku z chorobą zawodową,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 10 lipca 2013 r.,

skargi kasacyjnej powoda od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Ś.

z dnia 28 maja 2012 r.,

uchyla zaskarżony wyrok oraz wyrok Sądu Rejonowego - Sądu Pracy w K. z dnia 13 marca 2012 r., i przekazuje sprawę temu Sądowi Rejonowemu do ponownego rozpoznania oraz orzeczenia o kosztach postępowania kasacyjnego i apelacyjnego.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 13 marca 2012 r., Sąd Rejonowy - Sąd Pracy w K. oddalił powództwo J. J. przeciwko Spółce Restrukturyzacji Kopalń Spółce Akcyjnej w B. [...] o zadośćuczynienie za utracone zdrowie w związku z chorobą zawodową.

Sąd pierwszej instancji ustalił, że powód był zatrudniony w kopalni KWK "N." w okresie od dnia 30 maja 1972 r. do dnia 2 lutego 1998 r. na różnych stanowiskach, przy czym od dnia 2 czerwca 1975 r. do dnia 1 sierpnia 1976 r. świadczył pracę jako ładowacz pod ziemią, a od 2 sierpnia 1976 r. do 30 grudnia 1996 r. zajmował stanowisko ślusarza pod ziemią. Orzeczeniem lekarskim z dnia 27 listopada 2008 r. wystawionym przez Wojewódzki Ośrodek Medycyny Pracy w W. rozpoznano u powoda chorobę zawodową (pylicę płuc) i wskazano, że miejscem zatrudnienia, w którym nastąpiło narażenie zawodowe stanowiące przyczynę zgłoszenia podejrzenia choroby zawodowej była kopalnia "N." (poprzedniczka prawna strony pozwanej). Decyzją Nr 4/09 z dnia 19 stycznia 2009 r. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w K. stwierdził u powoda wystąpienie choroby zawodowej - pylicy płuc górników kopalń węgla. Z kolei orzeczeniem lekarza orzecznika Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z dnia 1 kwietnia 2009 r. ustalono u powoda 20% uszczerbku na zdrowiu spowodowanego skutkami choroby zawodowej (pylicy płuc). Decyzją Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z dnia 23 marca 1999 r. przyznano powodowi od dnia 13 marca 1999 r. rentę z tytułu częściowej niezdolności do pracy w związku z zawodowym uszkodzeniem słuchu. Kolejną decyzją z dnia 23 marca 1999 r. organ rentowy przyznał powodowi emeryturę górniczą.

Przy takich ustaleniach Sąd Rejonowy przyjął, że roszczenie powoda o zapłatę kwoty 30.000 zł tytułem zadośćuczynienia za skutki wywołane chorobą zawodową uległo przedawnieniu i skuteczny w tym zakresie jest zarzut pozwanej. Sąd Rejonowy podkreślił, że powód zaprzestał wykonywania pracy w kopalni węgla kamiennego w dniu 31 grudnia 1996 r., kiedy to przeszedł na urlop górniczy. Z tą datą przestały na organizm powoda oddziaływać szkodliwe czynniki związane z ruchem kopalni. Zdaniem Sądu, do sytuacji prawnej powoda miał zastosowanie przepis art. 442 § 1 k.c. (aktualnie uchylony), zgodnie z którym roszczenie o naprawienie szkody wyrządzonej czynem niedozwolonym ulegało przedawnieniu z upływem 3 lat od dnia, w którym poszkodowany dowiedział się o szkodzie i o

osobie obowiązanej do jej naprawienia, przy czym w każdym wypadku roszczenie to przedawniało się z upływem 10 lat od dnia, w którym nastąpiło zdarzenie wyrządzające szkodę. Sąd Rejonowy miał na uwadze treść wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 1 września 2006 r., SK 14/05 (Dz.U. Nr 164, poz. 1166), stwierdzającego niekonstytucyjność art. 442 § 1 zdanie drugie k.c., jak również wprowadzenie do Kodeksu cywilnego w miejsce uchylonego art. 442 k.c. nowego przepisu art. 442¹ k.c. Wskazując na treść art. 2 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o zmianie ustawy - Kodeks cywilny (Dz.U. Nr 80, poz. 538), Sąd Rejonowy doszedł do przekonania, że w sprawie ma zastosowanie art. 442 k.c. (obowiązujący w dacie zakończenia wykonywania przez powoda pracy górniczej) i dlatego wszelkie roszczenia deliktowe przysługujące powodowi przeciwko byłemu pracodawcy uległy przedawnieniu po upływie 10 lat od ustania zatrudnienia (31 grudnia 1996 r.). Według Sądu pierwszej instancji, wykładnia art. 2 ustawy nowelizującej Kodeks cywilny *a contrario* prowadzi do wniosku, że nowy przepis art. 442¹ k.c. nie ma zastosowania do roszczeń deliktowych, które w dniu wejścia w życie ustawy nowelizującej uległy już przedawnieniu. Zdaniem Sądu Rejonowego skoro roszczenie powoda uległo już przedawnieniu, to powództwo podlegało oddaleniu bez konieczności badania, czy ujawniona szkoda na osobie pozostaje w związku przyczynowym z pracą świadczoną przez powoda w kopalni.

Wyrokiem z dnia 28 maja 2012 r., Sąd Okręgowy - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych oddalił apelację powoda od wyroku Sądu pierwszej instancji i orzekł o kosztach postępowania odwoławczego. Sąd drugiej instancji w pełni zaakceptował ustalenia faktyczne Sądu Rejonowego, wnioski wysnute na ich podstawie oraz przedstawioną argumentację prawną. Wobec tego Sąd odwoławczy nie znalazł podstaw do zmiany orzeczenia Sądu pierwszej instancji. Według Sądu Okręgowego, skoro powód zaprzestał wykonywania pracy w kopalni "N." z końcem grudnia 1996 r. (w momencie przejścia na urlop górniczy), to wszelkie roszczenia deliktowe przysługujące mu w związku z zatrudnieniem w tej kopalni uległy przedawnieniu po upływie 10 lat od tej daty, a więc z dniem 31 grudnia 2006 r. (czyli przed dniem wejścia w życie ustawy wprowadzającej do Kodeksu cywilnego w miejsce art. 442 nowego art. 442¹, co nastąpiło w dniu 10 sierpnia 2007 r.). Sąd Okręgowy nie uwzględnił powołanego w apelacji powoda zarzutu naruszenia art. 5

k.c. w związku z art. 300 k.p., przyjmując że "każdy przypadek przedawnienia należy ocenić indywidualnie", zaś stan faktyczny ustalony w sprawie jest inny niż w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 5 czerwca 2009 r., I PK 6/07 (OSNP 2008 nr 15-16, poz. 213).

Od wyroku Sądu Okręgowego powód wniósł skargę kasacyjną, w której zarzucił naruszenie: 1) art. 2 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o zmianie ustawy - Kodeks cywilny przez przyjęcie, że zarzut przedawnienia roszczenia o zadośćuczynienie za krzywdę, jakiej doznał powód, powinien być oceniony w oparciu o art. 442 § 2 zdanie drugie k.c. w sytuacji, gdy roszczenie powstało w dniu 27 listopada 2008 r., zaś art. 2 ustawy nowelizującej Kodeks cywilny dotyczy wyłącznie roszczeń powstałych przed dniem wejścia w życie tej ustawy (10 sierpnia 2007 r.), co z kolei oznacza, że do oceny przedawnienia roszczeń o naprawienie szkody na osobie powstałych po dniu wejścia w życie ustawy nowelizującej należy stosować art. 442¹ § 3 k.c.; 2) art. 291 § 1 k.p. w związku z art. 120 § 1 k.c. w związku z art. 300 k.p. przez pominięcie przy rozstrzygnięciu sprawy przepisów prawa pracy w sytuacji, gdy dochodzone przez powoda roszczenie jest roszczeniem ze stosunku pracy, ulegającym przedawnieniu z upływem 3 lat od dnia, w którym stało się wymagalne, zaś roszczenie powoda o zadośćuczynienie za krzywdę spowodowaną powstaniem choroby zawodowej stało się wymagalne dopiero z dniem 27 listopada 2008 r.; 3) art. 442 § 1 zdanie drugie k.c. wskutek przyjęcia, że roszczenie powoda uległo przedawnieniu z upływem okresu dziesięcioletniego liczonego od dnia, w którym ustało narażenie na działanie czynników powodujących powstanie choroby zawodowej, podczas gdy ten przepis jest niezgodny z art. 2 i art. 77 ust. 1 Konstytucji RP, a zatem nie powinien być stosowany przy ocenie przedawnienia roszczenia zgłoszonego w pozwie. W uzasadnieniu podstaw kasacyjnych powód wywodził w szczególności, że przedawnienie, o którym mowa w art. 2 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. nowelizującej Kodeks cywilny może dotyczyć wyłącznie tych roszczeń, które w dniu wejścia w życie tej ustawy (10 sierpnia 2007 r.) już powstały; nie obejmuje natomiast tych roszczeń o naprawienie szkody na osobie, która się nie ujawniła przed wejściem w życie ustawy nowelizującej. W konsekwencji do roszczeń, które nie powstały (nie ujawniły się) przed dniem 10 sierpnia 2007 r., ale dopiero po tej

dacie, powinien mieć zastosowanie art. 442¹ k.c. Z tej przyczyny przyjęta przez Sądy obu instancji wykładnia art. 2 ustawy nowelizującej jest niedopuszczalną wykładnią *contra legem*. W ocenie skarżącego, w zaskarżonym wyroku przy ocenie prawnej roszczenia całkowicie pominięto także art. 291 § 1 k.p. a dochodzone roszczenie jest roszczeniem ze stosunku pracy, którego termin przedawnienia rozpoczyna bieg z dniem wymagalności. Roszczenie powoda o zadośćuczynienie stało się wymagalne najwcześniej w dniu 27 listopada 2008 r., kiedy z treści orzeczenia wystawionego przez Ośrodek Medycyny Pracy w W. dowiedział się o rozpoznaniu u niego choroby zawodowej pylicy płuc. W takim razie roszczenie to nie uległo trzyletniemu przedawnieniu, o którym mowa w art. 291 § 1 k.p., bo powód wniósł pozew w dniu 12 października 2011 r.

Skarżący wniósł o uchylenie wyroku Sądu Okręgowego w całości i orzeczenie co do istoty sprawy przez zasądzenie od strony pozwanej kwoty 30.000 zł z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu do ponownego rozpoznania, a ponadto o zasądzenie kosztów procesu za wszystkie instancje.

Sąd Najwyższy wziął pod uwagę, co następuje:

Z bezspornych ustaleń faktycznych stanowiących podstawę zaskarżonego wyroku wynika, że pylicę płuc u powoda (chorobę; uszczerbek na zdrowiu) ujawniono w dniu 27 listopada 2008 r. a w dniu 19 stycznia 2009 r. wydano decyzję stwierdzającą, że jest to choroba zawodowa wywołana pracą górniczą pod ziemią. Nastąpiło to po upływie 10 lat od zaprzestania wykonywania przez powoda pracy pod ziemią (30 grudnia 1996 r.). Powództwo zostało wytoczone w dniu 14 października 2011 r., więc przed upływem trzech lat od ujawnienia choroby i zakwalifikowania jej jako choroby zawodowej. Sądy obu instancji zgodnie przyjęły, że roszczenie powoda nie podlegało uwzględnieniu, gdyż strona pozwana skutecznie podniosła zarzut 10-letniego przedawnienia na zasadach przewidzianych w art. 442 § 1 zdanie drugie k.c. w związku z art. 2 ustawy z dnia

16 lutego 2007 r. o zmianie Kodeksu cywilnego (nie miał zastosowania art. 442¹ § 1 k.c.).

Uchylony art. 442 § 1 k.c. stanowił, że roszczenie o naprawienie szkody wyrządzonej czynem niedozwolonym ulega przedawnieniu z upływem lat trzech od dnia, w którym poszkodowany dowiedział się o szkodzie i o osobie obowiązanej do jej naprawienia (zdanie pierwsze), jednakże w każdym wypadku roszczenie przedawnia się z upływem lat dziesięciu od dnia, w którym nastąpiło zdarzenie wyrządzające szkodę (zdanie drugie). Według uchwały całej Izby Cywilnej Sądu Najwyższego z dnia 17 lutego 2006 r., III CZP 84/05 (OSNC 2006 nr 7-8, poz. 114; Przegląd Sądowy 2006 nr 11-12, s. 277, z glosą M.S. Tofela), roszczenie o naprawienie szkody wyrządzonej czynem niedozwolonym przedawnia się z upływem lat dziesięciu od dnia, w którym nastąpiło zdarzenie wyrządzające szkodę (art. 442 § 1 zdanie drugie k.c.), bez względu na to, kiedy szkoda powstała lub się ujawniła. Tak rozumiany art. 442 § 1 zdanie drugie k.c. w wyroku z dnia 1 września 2006 r., SK 14/05 (OTK-A 2006 nr 8, poz. 97; PiP 2007 nr 3, s. 134, z glosą P. Sobolewskiego; Monitor Prawniczy 2007 nr 15, s. 851, z glosą A. Pęczyk-Tofel i M.S. Tofela; Przegląd Sądowy 2008 nr 4, s. 161, z glosą M. Kolasińskiego) został uznany przez Trybunał Konstytucyjny za niezgodny z art. 2 i art. 77 ust. 1 Konstytucji RP "przez to, że pozbawia pokrzywdzonego dochodzenia odszkodowania za szkodę na osobie, która ujawniła się po upływie lat dziesięciu od wystąpienia zdarzenia wyrządzającego szkodę". Jednocześnie Trybunał Konstytucyjny postanowił odroczyć utratę mocy obowiązującej art. 442 § 1 zdanie drugie k.c. do dnia 31 grudnia 2007 r. Przed nadejściem tego terminu, bo w dniu 10 sierpnia 2007 r., cały art. 442 k.c. został uchylony na podstawie art. 1 pkt 1 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o zmianie Kodeksu cywilnego. Ustawą nowelizującą (w miejsce uchylonego art. 442 k.c.) wprowadzono do Kodeksu cywilnego nowy przepis art. 442¹, który stanowi, że roszczenie o naprawienie szkody wyrządzonej czynem niedozwolonym ulega przedawnieniu z upływem lat trzech od dnia, w którym poszkodowany dowiedział się o szkodzie i o osobie obowiązanej do jej naprawienia. Jednakże termin ten nie może być dłuższy niż dziesięć lat od dnia, w którym nastąpiło zdarzenie wywołujące szkodę (§ 1). Jeżeli szkoda wynikła ze zbrodni lub występku, roszczenie o naprawienie szkody ulega przedawnieniu z

upływem lat dwudziestu od dnia popełnienia przestępstwa bez względu na to, kiedy poszkodowany dowiedział się o szkodzie i o osobie obowiązanej do jej naprawienia (§ 2). W razie wyrządzenia szkody na osobie, przedawnienie nie może skończyć się wcześniej niż z upływem lat trzech od dnia, w którym poszkodowany dowiedział się o szkodzie i o osobie obowiązanej do jej naprawienia (§ 3), zaś przedawnienie roszczeń osoby małoletniej o naprawienie szkody na osobie nie może skończyć się wcześniej niż z upływem lat dwóch od uzyskania przez nią pełnoletności (§ 4). Jednocześnie w art. 2 ustawy nowelizującej przyjęto, że do roszczeń o naprawienie szkody wyrządzonej czynem niedozwolonym, powstałych przed dniem wejścia w życie tej ustawy (czyli przed dniem 10 sierpnia 2007 r.), ale według przepisów dotychczasowych w tym dniu jeszcze nieprzedawnionych, stosuje się art. 442¹ k.c.

Skrótowo rzecz ujmując (bo nie jest to istotą rozstrzygnięcia o zasadności zarzutów skargi kasacyjnej powoda), Sąd Najwyższy uważał, że w okresie po wydaniu (opublikowaniu) wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 1 września 2006 r., SK 14/05 (a przed uchyleniem art. 442 § 1 zdanie drugie k.c. i wejściem w życie art. 442¹ k.c.), odroczenie utraty mocy art. 442 § 1 zdanie drugie k.c. nie stanowiło przeszkody do odmowy jego stosowania od dnia wejścia w życie wyroku Trybunału, przyjmując że roszczenia z tytułu tych szkód ulegają przedawnieniu z upływem lat trzech od dnia, w którym poszkodowany dowiedział się o szkodzie i osobie obowiązanej do jej naprawienia na podstawie art. 442 § 1 zdanie pierwsze k.c. (wyroki z dnia 23 stycznia 2007 r., III PK 96/06, OSNP 2008 nr 5-6, poz. 61 oraz z dnia 5 czerwca 2007 r., I PK 6/07, OSNP 2008 nr 15-16, poz. 213). W związku z nowelizacją Kodeksu cywilnego poglądy te straciły na znaczeniu. Zauważyć też należy, że w orzecznictwie Sądu Najwyższego jednolicie wskazuje się na konieczność oceny przez sąd zarzutu przedawnienia roszczeń deliktowych z tytułu szkody na osobie - zwłaszcza kierowanych przez byłych pracowników w związku z ujawnionymi dopiero po wielu latach skutkami warunków pracy (choroby zawodowej, czy tak zwanej choroby pracowniczej) z zasadami współżycia społecznego i społeczno-gospodarczym przeznaczeniem prawa (por. przykładowo uchwałę składu siedmiu sędziów z dnia 29 listopada 1996 r., II PZP 3/96, OSNAPIUS 1997 nr 14, poz. 249; uchwały z dnia 10 marca 1993 r., III CZP 8/93, OSNC 1993 nr 9, poz. 153 i z dnia 11 października 1996 r., III CZP 76/96, OSNC

1997 nr 2, poz. 16 oraz uzasadnienie wyroku z dnia 7 stycznia 2011 r., I PK 142/10, OSNP 2012 nr 5-6, poz. 61; a także uzasadnienie powołanej uchwały całej Izby Cywilnej z dnia 17 lutego 2006 r., III CZP 84/05). W kontekście związania Sądu Najwyższego podstawami skargi kasacyjnej (art. 398¹³ § 1 k.p.c.), również te poglądy nie mają znaczenia przy rozpoznaniu skargi.

W rozpoznawanej sprawie - w świetle zarzutów skargi kasacyjnej odniesionych do podstawy faktycznej i prawnej zaskarżonego wyroku - decydujące znaczenie ma wykładnia art. 2 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. nowelizującej Kodeks cywilny. Przepis ten (w ogólności) korzysta z domniemania zgodności z Konstytucją (por. wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 22 stycznia 2013 r., P 46/09, Dz.U. 2013 r., poz. 140; OTK-A 2013 nr 1, poz. 3 oraz postanowienia Trybunału Konstytucyjnego z dnia 21 września 2011 r. i z dnia 10 stycznia 2012 r., Ts 286/09, OTK-B 2012 nr 1, poz. 46 i 47). Sądy obu instancji zgodnie przyjęły, że roszczenie powoda uległo przedawnieniu na podstawie przepisów obowiązujących do dnia 10 sierpnia 2007 r., czyli konkretnie na podstawie art. 442 § 1 zdanie drugie k.c., gdyż określony tym przepisem termin 10-ciu lat liczony od ustania narażenia na chorobę zawodową (30 grudnia 1996 r.) upłynął przed wejściem w życie ustawy nowelizującej (do dnia 10 sierpnia 2007 r.). Wobec tego - mimo, że szkoda na osobie ujawniła się po wejściu w życie zmiany Kodeksu cywilnego - do roszczenia powoda nie stosuje się nowego art. 442¹ § 3 k.c., co wynika *a contrario* z art. 2 ustawy nowelizującej. Nie jest to trafny pogląd.

Zgodnie z art. 2 ustawy nowelizującej, do roszczeń powstałych przed dniem wejścia w życie tej ustawy, a według przepisów dotychczasowych w tym dniu jeszcze nieprzedawnionych, stosuje się przepisy art. 442¹ Kodeksu cywilnego. W rozpoznawanej sprawie art. 2 ustawy nowelizującej wprost nie miał więc zastosowania, gdyż roszczenie powoda powstało po wejściu w życie tej ustawy. Sądy obu instancji trafnie wyinterpretowały *a contrario* z art. 2 zasadę bezpośredniego działania ustawy nowej, a więc, że przedawnienie (jego początek, bieg, upływ) do dnia 10 sierpnia 2007 r. należy oceniać według przepisów dotychczasowych (konkretnie według art. 442 § 1 zdanie drugie k.c.) a po tym dniu według nowych przepisów (konkretnie przy szkodzie na osobie według art. 442¹ § 3 k.c.). Problem polega jednak na tym, jak rozumieć art. 2 ustawy nowelizującej w

zakresie stwierdzającym, że przepisy dotychczasowe stosuje się do roszczeń w dniu 10 sierpnia 2007 r. "jeszcze nieprzedawnionych" (inaczej, jakie muszą być spełnione warunki, że roszczenie z tytułu szkody na osobie do dnia 10 sierpnia 2007 r. jest przedawnione), a konkretnie, czy w rozumieniu art. 2 ustawy nowelizującej do przyjęcia, że roszczenie z tytułu szkody na osobie jest "przedawnione" wystarczy sam upływ terminu 10-ciu lat, o którym była mowa w art. 442 § 1 zdanie drugie k.c., czy też konieczne jest jeszcze, aby do tej daty ujawniła się szkoda. Zdaniem Sądu Najwyższego, niezbędne jest spełnienie obu tych warunków, a więc roszczenie jest przedawnione w rozumieniu art. 2 ustawy nowelizującej, jeżeli do dnia 10 sierpnia 2007 r. nie tylko upłynął termin 10-ciu lat określony w art. 442 § 1 zdanie drugie k.c., ale również przed tą datą ujawniła się szkoda (roszczenie stało się wymagalne). Wówczas mają w pełni zastosowanie przepisy dotychczasowe, a nie ma zastosowania art. 442¹ k.c. Natomiast, jeżeli do dnia 10 sierpnia 2007 r. upłynie tylko termin z art. 442 § 1 zdanie drugie k.c., a nie ujawni się jeszcze szkoda, to w rozumieniu art. 2 ustawy nowelizującej roszczenie jest jeszcze nieprzedawnione według przepisów dotychczasowych, a więc ma zastosowanie art. 442¹ k.c. (przy szkodzie na osobie art. 442¹ § 3 k.c.). Wynika to z uwzględnienia, że sam upływ terminu przedawnienia nie wywołuje skutku prawnego. Stwarza on tylko możliwość podniesienia przez dłużnika zarzutu przedawnienia (art. 117 § 2 k.c.). Zarzut taki może być zaś postawiony tylko wobec istniejącego (wymagalnego) roszczenia. Dopóki nie istnieje roszczenie (nie jest ono wymagalne, gdyż nie ujawnił się uszczerbek na zdrowiu oznaczający powstanie szkody na osobie), dopóty dłużnik nie może podnieść zarzutu przedawnienia (por. P. Sobolewski [w:] Przedawnienie roszczeń deliktowych, Warszawa 2007, w szczególności Rozdział VII, pkt 7.4.1.; A. Józefiak: Przedawnienie roszczeń deliktowych w świetle art. 442¹ k.c., Przegląd Sądowy 2008 nr 4, s. 65). Oznacza to, że przepis art. 442¹ § 3 k.c. ma zastosowanie do roszczenia o naprawienie szkody na osobie, jeżeli uszczerbek na zdrowiu ujawnił się po dniu 9 sierpnia 2007 r. W odniesieniu do okoliczności sprawy należy więc przyjąć, że roszczenie o zadośćuczynienie pieniężne za doznaną krzywdę z tytułu choroby zawodowej (art. 445 § 1 k.c.) przedawnia się na zasadach określonych w art. 442¹ § 3 k.c., jeżeli choroba ta ujawniła się po dniu 9 sierpnia 2007 r., mimo że do wejścia w życie

ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. nowelizującej Kodeks cywilny upłynął termin, o którym była mowa w uchylonym art. 442 § 1 zdanie drugie k.c. liczony od ustania narażenia na tę chorobę. Taka wykładnia art. 2 ustawy nowelizującej Kodeks cywilny - zastosowana do ustalonych w sprawie okoliczności faktycznych - nie budzi wątpliwości co do zgodności z Konstytucją (wykładnią przedstawioną w wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 1 września 2006 r., SK 14/05). Wobec tego roszczenie powoda nie jest przedawnione, gdyż pozew został wniesiony przed upływem trzech lat od dowiedzenia się o szkodzie i osobie obowiązanej do jej naprawienia (art. 442¹ § 3 k.c.).

W rozpoznawanej sprawie nie jest tym samym niezbędne rozważenie zarzutu naruszenia art. 291 § 1 k.p., choć w przyszłości może to okazać się potrzebne (por. uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 19 stycznia 2011 r., I PZP 5/10, OSNP 2011 nr 15-16, poz. 199 oraz z dnia 21 listopada 2012 r., I PZP 1/12, OSNP 2013 nr 11-12, poz. 124).

Ponieważ Sądy orzekające nie rozpoznały istoty sprawy, błędnie uwzględniając zarzut przedawnienia roszczenia, Sąd Najwyższy na podstawie art. 398¹⁵ § 1 i art. 108 § 2 k.p.c., uchylił nie tylko zaskarżony wyrok, ale również wyrok Sądu pierwszej instancji i sprawę przekazał temu Sądowi do ponownego rozpoznania oraz orzeczenia o kosztach postępowania apelacyjnego i kasacyjnego.